

6_český jazyk_8_poměry mezi větnými členy

Všechny Vás zdravím 😊,

je před námi 6. týden domácí výuky. Tentokrát nás čeká nové téma **VÝZNAMOVÉ POMĚRY MEZI NĚKOLIKANÁSOBNÝMI VĚTNÝMI ČLENY**. Je to téměř úplně stejné jako poměry mezi VH. Připomeňme si nejdříve spojovací výrazy, grafické značky a názvy poměrů u VH, a poté plynule přejdeme dál. Nezapomeňte, že úkoly z webu školy budou následně kontrolovány a úkoly v Teams slouží k procvičení a opakování.

At' se Vám daří a s chutí do toho 😊

Významové poměry mezi větami hlavními

1. + **SLUČOVACÍ** - a, i, ani, také, potom, ani – ani, hned – hned, jednak – jednak....
2. ⊔ **STUPŇOVACÍ** – ba, ba i, ba ani, dokonce, dokonce i, nejen – nýbrž i, nejen – ale dokonce (i)...
3. × **ODPOROVACÍ** – ale, avšak, však, nicméně, nýbrž, jenže, naopak, sice – ale...
4. ~ **VYLUČOVACÍ** – nebo, anebo, či, jinak, buď – (a)nebo, at' – či...
5. ← **PŘÍČINNÝ** – neboť, vždyť, totiž...
6. → **DŮSLEDKOVÝ** – proto, tedy, tudíž, a proto, a tedy, a tak, a tudíž

Úkol č. 1: Vypište spojovací výrazy a určete významový poměr mezi souřadně spojenými větami hlavními (VH):

Věty opište do školního sešitu nebo vytiskněte a nalepte do sešitu.

1. Z písemky jsi dostal jedničku, ale jinak tě moc chválit nemůžu.
2. Buď budeš pracovat pečlivě, nebo to budeš muset dělat celé znovu.
3. Namaž si chleba s máslem a posyp si ho pažitkou.
4. Zaspal jsem, a proto jsem na nádraží nedorazil včas.
5. Jednak jsem je o pomoc neprosil, jednak je to jejich povinnost.
6. Musíme vymalovat ještě jednou, neboť jeden nátěr nestačí.
7. Koupila jsem si nové šaty, a tak můžeme vyrazit na ples.
8. Na výlet ě se budete chovat slušně, jinak pojedete domů.
9. Vypsal si důležité informace, dokonce se část textu naučil nazpaměť.
10. Minulý týden jsem nebyl ve škole, a tak nemám dopsané sešity.
11. Buď se zeptej učitele, nebo se porad' s některým ze spolužáků.
12. Utrí prach v celém domě a zalej květiny na terase.
13. Vybíl se mi mobil, tudíž jsem ti nemohl zavolat.
14. Začíná se stmívat, a proto bychom se měli vrátit do tábora.
15. Měli jsem sváteční oběd, neboť rodiče slavili výročí svatby.
16. Pokouším se mu dovolat, ale nezvedá to.
17. Stáhneš svou žalobu, nebo chceš pokračovat v soudním sporu?
18. Chtěl jsem si zajít na nákup, a zapomněl jsem si peněženku.
19. Ubytovali nás v luxusním hotelu, dokonce nám dali pokoj s výhledem na moře.
20. Měl by ses učit, bylo by to lepší než sedět jen u počítače.
21. Zním ho dobře, vždyť jsme spolu vyrůstali.

Úkol č. 2: uč. str. 30, cvičení 5 a), b) – do školního sešitu

Zápis: VÝZNAMOVÉ POMĚRY MEZI NĚKOLIKANÁSOBNÝMI VĚTNÝMI ČLENY

- Několikanásobný větný člen *je tvořen dvěma a více větnými členy stejného druhu* (např.: *Pepa, Jirka a Ivoš jsou kamarádi; malá, ale šikovná Ája vyhrála; pojedeme do Chorvatska, nebo do Itálie*)
- Jsou odděleny *spojovacími výrazy nebo čárkami*
- Mezi několikanásobnými větnými členy jsou *významové poměry*
a) slučovací b) odporovací c) stupňovací d) vylučovací e) důsledkový

Upozornění: poměr příčinný se mezi několikanásobnými větnými členy moc nepoužívá. (Poznáme je úplně stejně jako poměry mezi větami (podle obsahu i spojovacích výrazů ☺))

Úkol č. 3: Urči poměr a doplň interpunkci (čárku). Následující úkoly pište do školního sešitu.

krásný ale drahý počítač
mluvil pomalu a zřetelně
buď doma nebo před kinem
drahý neboť zlatý prsten
pracoval rychle avšak špatně
práce byla namáhavá a tudíž únavná
zavolám ráno i večer
přišel Honza dokonce i Petr
byli unavení a proto tiší
psal rychle a proto nečitelně

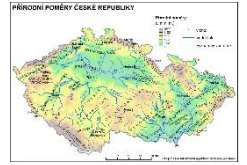
Úkol č. 4: Podtrhněte několikanásobné větné členy a určete významový poměr:

Jeho výkon byl slabý, a proto nebudovaný. ___ Bud' Lenka, nebo Martina pojedou na olympiádu. ___ Malí, ba i velcí výskali na kolotočích. ___ Tropické podnebí je suché a teplé. ___ Nejen Jirka, ale i Marek jsou dobří fotbalisté. ___ Dárek nedostane Milan, ale Jitka. ___ Malá, roztomilá štěňata si hrála na trávníku. ___ Jednak Iva, jednak Pavla chtěly do kina. ___ Sice se omluvil Jenda, ale ne Olda. ___ Zdali hlavní roli dostane Adam, či Michal, to nikdo nevěděl. ___

Úkol č. 5: Doplňte do vět chybějící čárky a určete významový poměr (použijte klidně i značky):

Zuby si čistíme ráno i večer. ___ Úkol vypracovala sice rychle ale špatně. ___ Nechtěli nám pomoci nýbrž poradit. ___ Synové Karla IV. se jmenovali Václav a Zikmund. ___ Leží Brazílie na pobřeží Tichého nebo Atlantského oceánu? ___ Ten náhrdelník je krásný a proto i hodně drahý. ___ Na filmový festival zavítali všichni známí herci dokonce i Jiří Mádl.

Bonus 😊 Doplňte do vět správné údaje. Určete několikanásobné větné členy a významové poměry.

Hranice České republiky tvoří na jihovýchodě dolní tok Moravy a _____.

Za vlády Přemyslovců a _____ se český stát stal významnou součástí Evropy.

Větrné elektrárny nalezneme zejména v Krušných horách a na _____. Rozšířenými vodními plochami v České republice nejsou jen přehradní nádrže, ale i _____. Na Šumavě mohou lidé zajít buď k Černému, nebo _____jezeru. Hlavní město Praha je sídlem prezidenta republiky, vlády a _____. ČR patří mezi hospodářsky, společensky i _____významné evropské regiony.

Můžete pracovat i s online učebnicí: <https://ucebnice.online/>

Přikládám odkaz pro online procvičování: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/601>

Správné řešení poměrů si kontrolujte podle tabulky nebo sešitu teorie 📄